

Udskriftsdato: 15. december 2025

KEN nr 9758 af 25/01/2002 (Historisk)

Ankestyrelsens principafgørelse U-1-02 om midlertidigt erhvervsevnetab - nedsat arbejdstid - efteruddannelse - omskoling - årsagssammenhæng - midlertidig afgørelse - i arbejde - revalidering - arbejdsskade - Højesterets dom

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: J.nr.: 109068-97107182-99

Ankestyrelsens principafgørelse U-1-02 om midlertidigt erhvervsevnetab - nedsat arbejdstid - efteruddannelse - omskoling - årsagssammenhæng - midlertidig afgørelse - i arbejde - revalidering - arbejdsskade - Højesterets dom

Resume:

Højesteret har ved to nyligt afsagte domme taget stilling til spørgsmålet om midlertidig erstatning for erhvervsevnetab dels i en sag, hvor den sikrede havde nedsat arbejdstiden med henblik på efteruddannelse/omskoling og dels i en sag, hvor den sikrede modtog bruttorevalideringsydelse under uddannelse til andet erhverv.

I sag nr. 1 fandt Højesteret ved dom af 12. november 2001, at der ikke var årsagssammenhæng mellem en træindustriarbejders arbejdsskade i form af hørenedsættelse og en efterfølgende revalidering til informatikassistent. Der var derfor ikke grundlag for at tilkende midlertidig erstatning for erhvervsevnetab under revalideringen.

Højesteret lagde blandt andet vægt på, at skadelidte ifølge sin forklaring ikke opsagde sit arbejde i træindustrivirksomheden på grund af hørelidelsen, og at skadelidte kunne arbejde som ufaglært i ikke-støjplagede omgivelser.

Ankestyrelsen var ved fastsættelsen af erhvervsevnetab ikke bundet af, at skadelidtes kommune havde bevilget bruttorevalideringsydelse til gennemførelse af uddannelsen.

I sag nr. 2 forhøjede Højesteret ved dom af 10. januar 2002 efter en konkret vurdering en midlertidig erstatning for erhvervsevnetab til en lærer fra 15 % til 30% ud fra på lærerens aktuelle arbejdstidsnedsættelse på 1/3 under efteruddannelse.

Højesteret lagde vægt på, at læreren måtte antages i omskolingsperioden fuldt ud at have udnyttet sin erhvervsevne som den aktuelt var.

Højesteret lagde til grund, at det midlertidige erhvervsevnetab skulle fastsættes ud fra, hvad det aktuelt var - uden hensyn til, at erhvervsevnen eventuelt ville blive genoprettet helt eller delvist gennem omskolingen. Tidsperspektivet for en midlertidig afgørelse om erhvervsevne begrænses til den periode, hvor usikkerheden gør sig gældende.

Højesteret lagde til grund, at lærerens helbredstilstand som følge af arbejdsskaden var afklaret, og at det også var klart, at hun havde lidt et delvist erhvervsevnetab, medmindre det gennem omskoling lykkedes at genoprette hendes erhvervsevne fuldt ud. Erhvervsevnetabet fastsættes ud fra, hvad det aktuelt er, uden hensyn til, at det kan vise sig, at erhvervsevnen genoprettes helt eller delvis gennem omskolingen.

Dommen får betydning for vurderingsgrundlaget i sager om fastsættelse af midlertidig erstatning for tab af erhvervsevne. *)

Kassation:

Principafgørelsen er afløst af en nyere afgørelse

Kassationsdato:

01-06-2009

Love:

Lov om sikring mod følger af arbejdsskade - lovekendtgørelse nr. 943 af 16. oktober 2000 - § 31, stk. 4 og § 32

Note:

*) SM U-29-01 ophæves

Sagsfremstilling 1:

Sag nr. 1 - j.nr. 109068-97

Sagen drejede sig om en yngre mand, der pådrog sig en hørenedsættelse under ansættelse i træindustrien.

Ved årsskiftet 1987/88 tiltrådte han en ny stilling som projektansvarlig ved et værested - ikke på grund af hørelidelsen, men fordi han ønskede at prøve socialt arbejde. Han arbejdede med en enkelt pause ved værestedet frem til 1991, hvorefter han måtte ophøre som følge af manglende/forsinket bevilling til arbejdspladsen.

Han søgte og opnåede derefter midlertidige ansættelser i ikke-støjplagede jobs, men fik ikke faste stillinger.

Han påbegyndte en uddannelse til informatikassistent i 1992 med hjælp af kommunen, der tilkendte bruttorevalideringsydelse.

Efter at have fået anerkendt hørenedsættelsen som en arbejdsskade fik han tilkendt 18% i mén godtgørelse.

Han søgte om erhvervsevnetabserstatning under uddannelsen til informatikassistent, men fik i 1994 afslag, da Arbejdsskadestyrelsen og Ankestyrelsen fandt, at han var i stand til at påtage sig ufaglærte jobs i ikke-støjplagede omgivelser.

Efter færdiggørelse af uddannelsen som informatikassistent bestod han en overbygningsuddannelse i 1996 og opnåede derefter fast arbejde til en højere løn end tidligere.

Den sikrede anlagde retssag med påstand om erhvervsevnetab under revalideringen. Ved Landsrettens dom blev Ankestyrelsens afgørelse tiltrådt.

Landsretten henviste til, at det ikke var antageliggjort, at den af Ankestyrelsen truffene afgørelse hvilede på et mangelfuldt eller urigtigt grundlag. Som følge heraf måtte Ankestyrelsens afgørelse, hvorefter sagsøgerens erhvervsevnetab ikke var 15% eller derover, tiltrædes. Han var således ikke berettiget til erstatning for erhvervsevnetab i den periode, hvor han var under revalidering.

Dommen blev anket til Højesteret, der ved dom af 12. november 2001 stadfæstede afgørelsen.

Der var mellem parterne enighed om, at skadelidte både i revalideringsperioden og efter revalideringsperiodens udløb ville kunne arbejde som ufaglært arbejder i ikke-støjplagede omgivelser.

Afgørelse:

Højesterets dom:

Af dommens præmisser fremgår:

" Det var en betingelse for at træffe en midlertidig afgørelse om erstatning for erhvervsevnetab, at arbejdsskaden efter en individuel bedømmelse måtte antages at have medført en nedsættelse af den skadelidtes erhvervsevne med mindst 15%.

Da [den skadelidte] op sagde sin stilling hos [træindustrivirksomheden] , var det efter hans forklaring ikke p.g.a. hørelidelsen, og han fik derefter arbejde på omtrent samme lønniveau. Han kunne endvidere arbejde som ufaglært i ikke-støjplagede omgivelser.... At en kommune i 1992 bevilgede revalidering i medfør af bistandslovens § 43, kunne ikke binde arbejdsskadeforsikringsmyndighederne ved anvendelsen af arbejdsskadeforsikringslovens § 27, (nu § 32)

Herefter og idet [den skadelidte] ikke iøvrigt har anført noget, der kan føre til et andet resultat, stadfæster Højesteret dommen ".

Sagsfremstilling 2:

Sag nr. 2 - j.nr. 107182-99

Sagen drejede sig om en lærer, der underviste i idræt og billedkunst. Hun pådrog sig i 1996 en knæskade, som gjorde, at hendes evne til at undervise i idræt var nedsat. Hun kunne ikke opretholde fuldt timetal i faget billedkunst alene.

Hun fik tilkendt 8% i méngodtgørelse for følger af knæskaden.

Efter arbejdsskaden fik hun fra 1. august 1999 bevilget nedsat tjenestetid på 2/3 med henblik på at gennemføre relevant efteruddannelse (bla. undervisning i religion og kommunikation).

Arbejdsskadestyrelsen gav afslag på erstatning for erhvervsevnetab.

Ankestyrelsen lagde ved afgørelsen vægt på, at hun på grund af arbejdsskaden ikke længere var i stand til i fuldt omfang at udføre sit arbejde som adjunkt i faget idræt, at hun på grund af arbejdsskadens følger var påbegyndt efteruddannelse, at hun havde fået bevilget nedsættelse af sin tjeneste på fuld tid til 2/3 tjenestetid i perioden 1. august 1999 til 31. juli 2001 med henblik på at gennemføre relevant efteruddannelse på åbent universitet, og at der blev ydet hende ekstraordinær pensionsindbetaling svarende til tjenestetidsnedsættelsen.

Ankestyrelsen fandt ikke grundlag for at tilkende erstatning for tab af erhvervsevne i perioden 1. august 1997 til 1. august 1999, idet hendes helbredsmæssige og

erhvervsmæssige forhold i den periode måtte anses for at have været uafklaret.

I speciallægeerklæring af 25. april 2000 ansås hendes helbredsmæssige tilstand for lægeligt afklaret fra maj 1999 og det vurderedes, at der forelå en funktionsbegrænsning i forhold til at bestride hendes normale funktion som idrætslærer. Ankestyrelsen lagde desuden vægt på, at der ikke i loven var hjemmel til at udbetale kompensation for tabt arbejdsfortjeneste, men alene at yde erstatning for tab af erhvervsevne.

Ved Østre Landsrets dom blev Ankestyrelsen efter en samlet vurdering frifundet for en påstand om tilkendelse af 30% i midlertidigt erhvervsevnetab fra 1. august 1999.

Landsretten udtalte i præmisserne, at efter arbejdsskadelovens § 31, stk. 4, der ifølge forarbejderne var en kodificering af Arbejdsskadestyrelsens praksis, kunne midlertidig erstatning for erhvervsevnetab ydes sagsøgeren, " når der foreligger særlige omstændigheder ".

Den midlertidige erstatning skulle ydes sagsøgeren ud fra et rimeligt skøn på afgørelsestidspunktet over sagsøgerens fremtidige indtjeningsmuligheder.

Erstatningen skulle ikke træde i stedet for tabt arbejdsfortjeneste, og den skulle ikke alene vurderes i forhold til den umiddelbare indtægtsnedgang.

Dommen blev af læreren anket til Højesteret, der afsagde dom om tilkendelse af 30% i erstatning for erhvervsevnetab som løbende ydelse med virkning fra den 1.

august 1999 indtil videre, med følgende begrundelse

Afgørelse:

Højesterets dom:

"I den foreliggende sag har Ankestyrelsen den 23. maj 2000 truffet midlertidig afgørelse om erhvervsevnetab i en situation, hvor [lærerens] helbredstilstand som følge af en anerkendt arbejdsskade var afklaret, og hvor det også var klart, at hun havde lidt et delvist erhvervsevnetab, medmindre det gennem omskoling lykkedes at genoprette hendes erhvervsevne fuldt ud.

Hun var altså ikke i en situation, hvor der var tale om tabt arbejdsfortjeneste i anledning af, at arbejdsskaden havde forårsaget en umiddelbar forringelse af hendes økonomiske forhold. Afklaringen af hendes erhvervsmæssige situation beroede imidlertid på resultatet af omskolingen. Under disse omstændigheder er det naturligt, at tidsperspektivet for en midlertidig afgørelse om erhvervsevnetab begrænses til den periode, hvori usikkerheden gør sig gældende.

Der er da heller ikke efter lovens ordlyd eller forarbejder grundlag for at antage, at den midlertidige erstatning i denne situation skal ydes ud fra et skøn på afgørelsestidspunktet over skadelidtes erhvervsevne efter endt omskoling. Såvel lovens formål som det oplyste om praksis taler tværtimod for, at erhvervsevnetabet fastsættes ud fra, hvad det aktuelt er - altså uden hensyn til, at det kan vise sig, at erhvervsevnen genoprettes helt eller delvis gennem omskolingen.

Da [læreren] må antages i omskolingsperioden fuldt ud at udnytte sin erhvervsevne, som den aktuelt er, finder Højesteret, at hun fra den 1. august 1999 og indtil videre har lidt et erhvervsevnetab på 30%, og Højesteret tager derfor hendes påstand til følge. "